

Heemkundering Bergijk
Heemkundering Bergijk

de Keersopper

nr 38

In dit nummer:

De grote restauratie van de Hofkerk, rond 1900.	<i>Wim van Dooremolen</i>	p 2
De Banden van Petrus.	<i>Harry de Groof, W.v.Dooremolen</i>	p 7
De Kempische Voetbalbond	<i>Janus Bijnen, Ad Tilborghs</i>	p 10
Smokkelen	<i>Wim van Dooremolen</i>	p 16
De dodendraad aan de Barrier	<i>Gerard Slenders</i>	p 18

Heemkundekring Bergeijk

Secretariaat:

Dr.Duchateaustraat 75 5571DB Bergeijk

E-mail: info@heemkundekringbergeijk.nl

www.heemkundekringbergeijk.nl

Rabobank Bergeijk IBAN NL95RABO0101373627

DE KEERSOPPER

NR 38

juni 2015

HEEMKUNDEKRING BERGEIJK

Hallo, heemkundevrienden.

De 'Nieuwsbrief', die onze leden in mei ontvingen, had het volgende briefhoofd:

Heemhuis / Postadres: Dr. Rauppstraat 35, 5571 CD Bergeijk
Geopend: bijna elke dinsdagavond van 19:00 tot 21:00 uur
0497- 556891 / info@heemkundekringbergeijk.nl

Voorzitter: Marianne Verhees
0497-572652 / 06-57759673

Secretariaat: Dr. Duchateaustraat 75, 5571 DB Bergeijk / martienvEEKENS@hetnet.nl

*Heemkundekring Bergeijk: Opgericht op 20 september 2004 / Statuten notarieel vastgelegd op 18 april 2005
Ingeschreven bij de Kamer van Koophandel: nr. 17176957 / Rekeningnummer: IBAN NL95RABO0101373627*

Daarmee wordt duidelijk dat onze vereniging sinds de Algemene Ledenvergadering van maart j.l. een nieuw dagelijks bestuur heeft met als voorzitter Marianne Verhees en Martien Veekens als secretaris. Paul Niers blijft de penningmeester.

In deze Keersopper 38:

- De kerk Bergeijk 't Hof wordt momenteel gerestaureerd, zoals hiernaast te zien. We kijken terug op een vroegere grote restauratie.
- De Parochienaam St. Petrus is verdwenen in Bergeijk. De Banden van St. Petrus verdwenen al eerder. Harrie de Groof verhaalt over die Sint Petrus' Banden.
- Ad Tilborghs dook een oud artikel van Janus Bijnen over voetballen op
- De grenspost aan de Witrijt op de 'Beleef Smokkelen'-route is opgeleukt. Kunst schilder Henny Herps maakte in beslag genomen smokkelwaar zichtbaar en ook over de dodendraad aan de Barrier valt nog wat te lezen.

Veel Leesplezier.

Wim van Dooremolen

Redactie: e-mail doorem@planet.nl

Wim van Dooremolen

Cas van Houtert

Ad Tilborghs

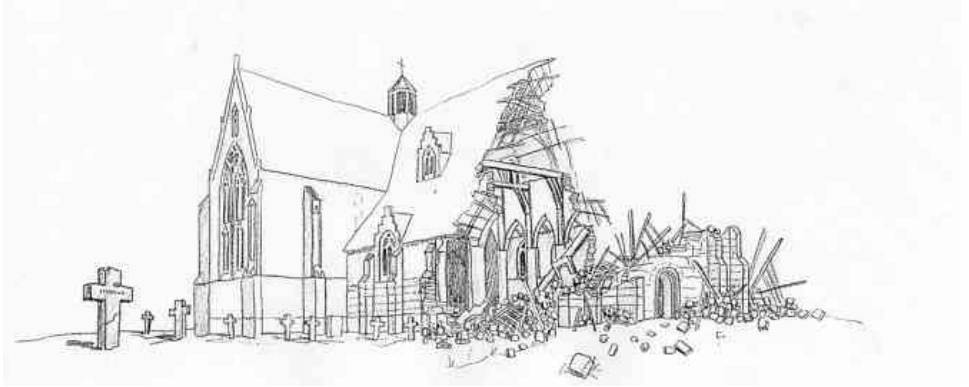
Daniel Vangheluwe

Martien Veekens

Jaap Bussing

De grote restauratie van de Hofkerk, rond 1900.

Nu de kerk van de Bergeijkse parochie 't Hof weer eens in de steigers staat, kijken we terug naar de grote restauratie. Zo mooi als de Hofkerk van Bergeijk er nu uitziet is hij niet altijd geweest.

1650 DE TOREN IS INGESTORT

Na de val van de toren rond 1650 was het een ravage (*hierboven door John van Lierop in beeld gebracht*). Met de stenen van de toren metselde men een muur; de kerk werd weer bruikbaar maar twee traveeën korter, zoals hier te zien is.

De kerk werd tijdens de protestantse overheersing (de daaropvolgende 150 jaren), dat de kerk niet meer voor de katholieken was, niet of slecht onderhouden.

Toen de katholieken in 1798 de kerk terugkregen zei de Vicaris van het Bisdom Den Bosch tegen de Bergeijkse katholieken: *“hetgeen ulieden hebt terug gekregen is ene vervallen steenhoop met eenige revenuën niet zeggenswaardig.”*

Het duurde daarna nog bijna 100 jaren voordat er van een echt herstel sprake was. Daar was ook een pastoor als Antoon van Asten voor nodig.

Antonius Wilhelmus van Asten,

geboren 23-02-1831 en priester gewijd in 1858, werd in 1878 pastoor op Bergeijk 't Hof, en dat bleef hij gedurende 36 jaren, tot juli 1914. Daarna trok hij in bij 'Het oude mannen- en vrouwenhuis' van de zusters Ursulinen waar hij op 23 september 1915 overleed.

Naast het dagelijks werk. de zorg voor zijn parochianen, was het een man van initiatieven, zoals het volgende aantoont:

1^e Het Klooster.

Al in 1959 had het R.K.Kerkgenootschap grond van de familie Raupp gekocht *‘teneinde eenmaal daarin een klooster op te richten’*. Maar de toenmalige pastoor, Johan Somers, was daar niet in geslaagd en ook zijn opvolger had in 1875 *‘het liefdesgesticht’* niet voor elkaar gekregen. Pastoor van Asten pakte het anders aan: Hij schreef een brief aan de overste van het Ursulinenklooster te Maaseyk in België om in de parochie 't Hof een meisjesschool te openen: *‘Het kerkbestuur heeft hier een schoon groot huis¹ met bijbouwen en binnenplaats en veel land. Dit alles willen wij u voor niets in gebruik geven en zelfs aan u in eigendom geven, zoo er slechts onderwijs in de hollandsche taal gegeven wordt. Dit jaar, want ik kan niet langer wachten.....’*. Het werkte.

---

¹ Bedoeld is hier het vroegere Huize 'De Keijzer', voorheen herberg en brouwerij.

Op 7 mei 1880 togen Pastoor van Asten en Jan van Eyck met de boerenkar naar Valkenswaard om de zusters Ursulinen ‘*intehalen*’; aldus beschreven door Willem Driedonkx. Hier zijn eerste twee coupletten:

*“In achttienhonderdtachtig,
het was op zeven mei,
kwam Pastoor van Asten
met Jan van Eyck voorbij.
Zij gingen zusters halen,
die kwamen uit Maaseik.
En zouden dan gaan werken
Hier in ons dorp Bergeijk.*

*Ze kwamen met de trein
Tot in de Valkenstee.
Vandaar nam de boerenkar
Hen naar ons dorpje mee.
Het waren Mère Prièure
En Mère Anastatie
Ze hadden goede moed
En rijke fantasie.*

De Ursulinen doen hun best en in de ‘Periode van Asten’ (1878-1915) is Bergeijk een klooster, een meisjesschool, een bewaarschool, een naai-school en een oude mannen en –vrouwentehuis rijker geworden.

2e Kerkrestauratie

Wel een mooi klooster in aanbouw, maar de kerk ziet er nog niet uit. Over repareren was al vanaf 1879 sprake. Pastoor van Asten droeg tweeduizend gulden bij in de kosten voor de gebouwrestauratie en in 1888 werd het besluit tot restauratie genomen. De pastoor kreeg steun van de dorpsnotabelen, gezien de geschonken glas-in-loodramen van de families Bots, Raupp en Keunen. Het betrof hier een eerste fase van de grote restauratie, waarbij de bestaande kerk vanbinnen werd opgeknapt en vanbuiten het nodige gerepareerd. Men metselde ook een nieuwe sacristie. Vooral het priesterkoor werd vernieuwd.

In 1888 werd er een orgel geplaatst, waarvoor de stiefbroer van meester Panken, Antonius Fleerackers, al in 1863 bij zijn overlijden 1000 gulden had geschonken.

In 1892 werd een aanvraag ingediend tot het vergroten van de kerk. Daarna kon in 1893 met de tweede fase worden begonnen: Reconstructie van de twee westerse traveeën van het schip, evenals de toevoeging van een nieuwe gevel, alsmede verhoging van de traptoren nabij de sa-

cristie. Na de restauratie, o.l.v. de zelfstandige architect Caspar Franssen (1860-1932), die leerling van P.Cuijpers was geweest, was het weer een prachtig gebouw. De traptoren zou bij een kasteel niet misstaan hebben. Ook van binnen kwam veel vernieuwing.

Pastoor van Asten wilde meer en betaalde in 1896 de helft van het hoofdaltaar (dat door de bisschop in juli 1897 werd geconsacreerd). Ook betaalde hij de helft van de kosten van het H.Familie-altaar.

Wanneer hij in 1908 zijn priesterjubileum

viert, wordt er voor een preekstoel gecollecteerd.

Van binnen was het resultaat van de restauratie prachtig, zeker ook door de prachtige retabels die zijn toegepast. Bijvoorbeeld de retabel over het overhandigen van de sleutels van de hemel aan Petrus. Een ontwerp van Caspar Franssen uit Roermond. Christus en de apostelen staan om Petrus heen, tussen de schapen. De eikenhouten communiebank mocht er ook zijn. Hij werd in 1896 gemaakt door Judocus Anthonis uit Arendonk.

Met deze kerk, die in de ‘periode Van Asten’ zo mooi en groot geworden was, zal heel Bergeijk tevreden mee zijn geweest. De kerk was geheel versierd met schilderwerk op muren / bogen en plafond; je kon zien dat de architect uit de leerschool van architect Cuypers kwam.

Over de schilder Van Vonderen (de nu al meer dan 100 jaar gevestigde firma in Bergeijk), alsmede de firma Roijers (al meer dan 100 jaar oud en begonnen toen de 20-jarige Jan Roijers naar Bergeijk kwam om als

koperslager bij de restauratie van de kerk te helpen) verhalen we de komende 'Keersopper'. Die restauratie moet een hele klus geweest zijn, want in 1901 en 1902 zijn ze nog met het dak bezig. Maar het resultaat mocht gezien worden.

Werklieden staan trots te poseren voor het resultaat van hun inspanningen: De kerk weer groot en als nieuw. Tussen de kerk en het oude koetshuis rechts, ziet men op de achtergrond nog juist het schoolhuis dat in 1878 werd verkocht en even 'n sigarenfabriek is geweest. De koperslager Jan Roijers vond hier zijn eerste slaapplaats.

In Bergeijk werd 100 jaar geleden, in 1915, een pastoor met veel ceremonie begraven. Ja, de begrafenis van de pastoor Antoon van Asten was indrukwekkend. Maar hij had dan ook een indrukwekkende staat van dienst.

Begravenis van pastoor Antonius van Asten

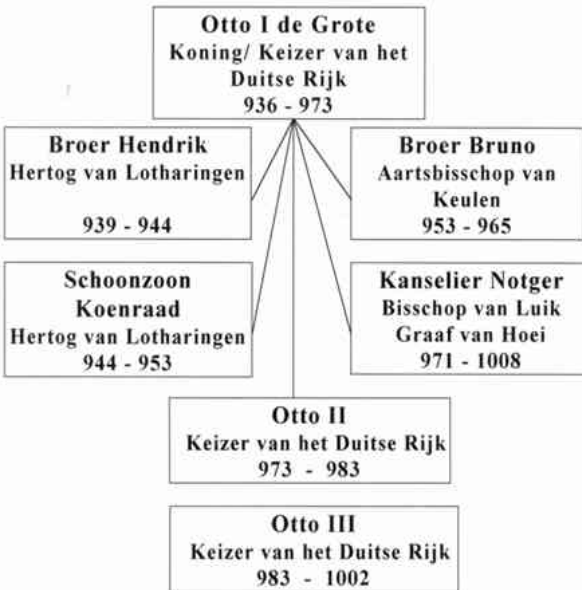
In de vorige ‘Keersopper’ stond in een brief over het verdwijnen van de parochienaam Sint Petrus:

“... hoe in de tijd van Keizer Otto I en zijn broer Bruno, aartsbisschop van Keulen, veel St.Petrus’ Banden kerken werden gesticht (sinds 1960 met het simpele patronaat St.Petrus i.p.v. St.Petrus’ Banden).”

Hier wat extra informatie over die Banden van Petrus en keizer Otto I.

Ter inleiding:

Keizer OTTO de GROTE (936-973) eigende zich het recht toe om zelf bisschoppen te benoemen, waarna hij aan het hoofd van de bisdommen en de grote abdijen familie en beschermelingen benoemde.

Aan hen schonk hij grote gebieden (graafschappen en zo). Omdat deze bisschoppen en abten geen kinderen hadden, kwam hun bezit bij hun overlijden steeds weer in handen van de keizer.

OTTO DE GROTE had zo alle touwtjes in handen.

Bij gelegenheid van de viering “1000 jaar Parochie Bergeijk” in 1998 werd door Pastor Harry de Groof over keizer Otto I en de kerken met ‘Petrus Banden’ als patroon het hiernavolgende verhaald.

Kerken “St. Petrus’ Banden” zijn o.a. ook te vinden in Oirschot/ Hilvarenbeek/ Oisterwijk/ Bladel/ Lommel/ Leende/ Son/ Borgloon/ Beringen/ Rekem/ Maaseik enz.

De Banden van Petrus

Het feest van Sint Petrus' Banden vond zijn oorsprong in de kerk van San Pietro in Vincolo te Rome, waar men tot op de dag van vandaag twee ketenen laat zien, die gebruikt zouden zijn om de apostel te boeien na zijn gevangenneming onder keizer Nero.

Het lokale feest kreeg in de 9e eeuw al een plaats in het missaal, dat in grote delen van het Karolingische rijk werd gebruikt.

De ketting bestond uit heel wat schakels en daarom was het mogelijk om een klein gedeelte van de boeien voor een bepaalde kerk te verwerven. De wonderverhalen, die over de banden van St Petrus de ronde deden, maakte zo'n schakel tot een kostbaar bezit.

Het belang van de banden van St Petrus blijkt uit de manier, waarop de stad Metz aan haar gedeelte van de ketting kwam.

Toen keizer Otto 1 in Rome verbleef, nam de duivel bezit van een graaf uit zijn gevolg. Men ging met de ongelukkige man naar de paus in de hoop, dat die hem de heilige boeien zou laten aanraken om zo genezing te bewerken. De bewakers van de ketting, bang voor diefstal, namen een ander stuk ijzer, dat de gewenste genezing echter niet opleverde. Toen ook een tweede poging met een valse schakel geen resultaat bracht, beval de paus om de echte keten te brengen. Nu verdween de duivel met veel geschreeuw en lawaai. De bisschop van Metz, die bij deze gebeurtenis aanwezig was, pakte de ketting in zijn handen en zei, dat men hem de hand maar af moest snijden om de banden terug te krijgen. Op verzoek van de keizer werd een klein stukje van de ketting afgezaagd en dat ging met de bisschop mee naar Metz.

Om aan de vraag naar deze zeldzame relikwie te kunnen voldoen werd er soms wat ijzer van de boeien afgeslepen en gevat in een sleutel, kopie van de sleutel, die toegang gaf tot het graf van St. Petrus. Vanaf de zesde tot in de elfde eeuw werden deze zogenaamde confessiesleutels cadeau gedaan aan vorstelijke personen, kerken en kloosters.

Overall, waar zo'n sleutel of een klein gedeelte van de oorspronkelijke boeien terecht was gekomen, werd het feest van St Petrus Banden op 1 augustus met grote luister gevierd.

Keizer Otto I had z'n jongere broer Bruno tot aartsbisschop van Keulen benoemd. Tegelijk bekleedde hij, in 't midden van de 10e eeuw, de functie van hertog van Lotharingen, waaronder Brabant viel. Men vermoedt, dat deze bisschop in zijn tweeledige bevoegdheid een groot aantal kerken in Taxandria heeft gesticht (*Deze streek hoorde kerkelijk wel onder Luik, maar was sinds 925 deel van het Duitse Rijk*). Deze nieuwe kerken moesten de invloed van de keizer ter plaatse vergroten. De gestichte parochies kregen vaak 'Petrus Banden' als patroon.

Bruno had namelijk als bisschop een schakel van de Petrusketting verworven en die een plaats gegeven in de Keulse kathedraal aan het altaar St. Petrus' Banden. Misschien heeft hij zelfs de kerk omwille van deze relikwie uitgebreid. Daar bewaarde hij ook de zogenaamde staf van Petrus, die aan het bisdom en vooral aan haar bisschop een bijzonder aanzien moest geven. De naamgeving aan de door hem gestichte kerken was daarom niet alleen een kwestie van persoonlijke devotie van deze kerkvorst, maar ook een politieke huisstijl, die moest verwijzen naar de keizer.

Met één streep werd in 1960 aan deze meer dan 1000-jarige geschiedenis een eind gemaakt. De nieuwe Codex Rubricarum schrapte het feest van 1 augustus en alle kerken die met name in Zuid-Nederland aan de ketenen van St. Petrus waren toegewijd, verloren daarmee officieel hun 'Banden' en moesten het verder met het simpele patronaat van "St. Petrus" doen.

Harry de Groof

DE KEMPISCHE VOETBALBOND

Wanneer de tijd voorbij is, dat je, uitgelaten of terneergeslagen, als overwinnaar of verliezer, ongeveer zondag op zondag het sportterrein verliet, dan blijft er toch nog bij velen een groot heimwee achter, dat je doet verlangen naar het spel op de groene grasmat. Juister gezegd, naar het spel van je jeugd, toen je in clubverband speelde op een of ander afgevlagd en geëgaliseerd heiveldje.

En als je dan later het genoeg hebt om in een zomeravondcompetitie, staande tussen twee goelpalen, nog de eer van je club hoog te houden, dan stroomt je bloed nog sneller, niettegenstaande je het veertigste levensjaar reeds bent ingegaan.

Weer uit gerust van de vermoënis van een dergelijke wedstrijd, trekken dan de zoete herinneringen, aan je jeugdvoetbal, voorbij, toen je met Rood-Wit de Kempen introk om, in een sportieve sfeer, de rivalen uit Eersel, Hapert, de Weebosch, Bergeijk en andere dorpen te bekampen.

Dat je, op de fiets naar de richting Grens peddelde om deel te nemen aan de specifieke Zilveren Bal wedstrijden te Bladel.

Dat je, met het gehele elftal naar het zuiden tramde om, ná de competitie, in een groots opgezette bekerronde, te trachten het trofee van het seizoen, de Kempische Voetbalbeker te bemachtigen.

Aangename herinneringen zijn het en als een sliert van faire tegenstanders, trekken de namen van de aalvlugge Baudewijns uit Luijksgestel, van de gebroeders Bakker uit de Weebosch en de gebroeders Verhoeven uit Bergeijk aan je voorbij. Je voelt de ronde, brede rug van Toontje nog langs je heen flitsen, als hij bliksemsnel op een gegeven voorzet reageerde en je, als centerhalf, de moeilijke taak had om deze allround schutter, het schieten te beletten. Wat zei ik, beletten? Hij schoot in alle standen. Vijftien keer over of naast en driemaal raak.

En wat de Verhoevens in Bergeijk demonstreerden, laptten hem de gebroeders Van Sambeek, en, weer gebroeders, Van Lierop in Bladel om over Thomas van Steensel maar niet te reppen.

Van iets minder formaat, maar met even zo vele allures, streden de van Hoppe's en Karel Ising op het zandveldje in Reusel, Theu Bloks met Schepens en zijn andere volgelingen op de hei-bult bezijden de weg naar de Bokse Hei, in Eersel.

In Hapert, op de naakte hei-vlakte tegen Dalem, trof je de gebroeders Iding met gezelschap en in Duizel gaven de gebroeders Bekkers en Janus Vromans de toon aan. De lange Sjef en Giel Pijs vormden in Steensel hart en ziel van het voetbalteam.

En dat het oude Rood-Wit, met zijn Sjaak, Theu, Hein en de gebroeders Smets. Marvilde met de gebroeders de Jong en, zijn strijder tot het eindsignaal, Hub. Zijlmans. Kwam je in Zeelst dan strandde je op De Visser, op Van Oorschot en z'n schare.

Wat waren het er velen en wat waren er vele gebroeders, maar de beste voetballers, welke het Kempenland leverde, waren wel de gebroeders Claas uit Waalre en de Verhoevens uit Bergeijk.

Op dergelijke families werden clubs opgebouwd, maar, we zagen het meermaalen, met het wegvallen van die voetbalgeneratie, taande ook de oude luister van de club. Slechts één vereniging wist zich, dank zij de geweldige staat van dienst van haar eerste elftalspelers en, dank zij het opkweken van een goede reserve, steeds op het oude peil te handhaven en dat is het oude Bladella.

Mannen, houdt vol!

Nogmaals, vele gebroeders waren het, maar behalve in doorsnee voetballers van formaat, waren het de levende karaktertrekken der gelukkig, grote Kempische gezinnen.

Het is dan ook niet toevallig, dat juist die gebroeders, met nog een aantal anderen, hier de revue passeren, want juist zij droegen voor een groot deel het Kempische Voetbal, dat tussen de Veldhoven, en de Grens was opgebouwd in de Kempische Voetbal Bond.

In de bond, die zij zelf hadden gesticht.

Die was gegroeid uit de drang om in competitieverband te kunnen voetballen en toch rekening te kunnen houden met de goede gewoonten en gebruiken van het Kempische land en met de wensen van de Katholieke Overheid. Ik denk aan H. Familie, processie, bedevaart, kindsheid en andere geloofsovertuigingen naar buiten.

Zij slaagden, slaagden wonderwel en vlug in hun opzet: het stichten van een bond. Er waren geen notariële akten aan voorafgegaan en gesalarieerde bestuurders werden er niet aan verbonden.

Iedere club had één afgevaardigde in het bestuur en dat bestuur regelde alles. Het stelde de wedstrijden vast, vormde een protestcommissie, regelde het scheidsrechter vraagstuk, kortom de Kempen had zijn eigen Kempische Voetbal Bond met een 1ste, 2de en 3e klasse.

Het was alles in eigen hand en er werd gevoetbald, telkenjare opnieuw, voor de hegemonie van De Kempen, Kempisch Kampioen en een wedstrijd tegen het Kempisch Elftal was het hoogst haalbare.

Maar nimmer werd er gevoetbald onder het Lof, nimmer op de tweede zondag (familie-zondag) van de maand.

Schoon ging het en het ging goed. Uit de schamele opbrengst van twintig cent per lid en per jaar werden alle onkosten bestreden.

Nog past een eresaluut aan het die belangeloos hun vrije tijd aan deze Kempische Voetbal Bond gaven. Aan hen, die alle narigheden van het weer trotseerden en praktisch, in het speelseizoen, iedere week vergaderden bij Thist van der Heijden in Eersel. Dan denk je aan de heren J. Verhoeven uit Bergeijk, Bakker van de Weebosch, Kennis uit Hapert, Van Sambeek en Van Rooy uit Bladel en, de voorzitter Henk Smets uit Veldhoven. Niet was hun teveel, waar het gold de belangen van de voetballende jeugd uit het land der Acht Zaligheden te behartigen.

Zeker, niet altijd was het koek en ei. Hoe kon het anders? De tegenstanders van 's-zondags zaten eventueel 's-woensdags aan de bestuurstafel om eventueel uitleg te geven over het protest van hun beider clubs. In vrede en vriendschap werd ieder geschilpunt opgelost en de tap was er bij, zodat het heftigste meningsverschil onder een glas bier werd afgedronken.

Ik wil het scheidsrechterskorps uit die tijd, wiens fluitisten, voor één gulden per keer, een wedstrijd leidden, niet aan deze aangename herinnering, onopgemerkt voorbij laten gaan. Zij, de heren Caris uit Dommelen, Van de Putten uit Bergeijk en al die anderen, wier gezichten ik nog voor me zie, doch wiens namen ik ben vergeten. Zij allen waren mede de pioniers van de Kempen op voetbalgebied, die mede het oprichten van de bond hebben beleefd en hem mede hebben zien verdwijnen.

Het was een bewogen vergadering, toen de Rooms Katholieke Federatie, welke inmiddels aan het uitgroeien was tot de I.V.C.B, verlangde, dat de Kempische Voetbalbond én bloc zou toetreden tot de R.K.F.

In wezen was de Kempische Bond katholiek, door én door en op katholieke grondslag geschoeid, maar het predicaat R.K. mocht niet worden gevoerd. Daarvoor was aansluiting nodig bij de R.K.F. De Kempen vocht om zijn zelfstandigheid. Men wilde loven en bieden en er kwam zelfs een voorstel uit de vergadering om tien gulden of meer, per jaar en per vereniging aan de R.K.F. af te dragen, indien met ongemoeid werd gelaten. Bovendien vreesden de clubs, dat zij de contributie, welke bij de R.K.F. zeventig cent per lid bedroeg, niet konden opbrengen. Het mocht niet baten. Wel werd bepaald, dat de Kempische clubs in de eerste jaren slechts de helft der lidmaatschapscontributie zouden betalen en voor een deel, voorlopig, zelf de teugels in handen mochten houden, maar toen de voorzitter Henk Smets, dien avond de vergadering sloot, had de Kempische Voetbal Bond opgehouden te bestaan. En toch, schoon ging het en het ging goed!

Janus Bijnen

Naschrift

Janus Bijnen (Veldhoven 1909-1983)

Zijn schrijversloopbaan begint in 1947 als correspondent c.q. journalist bij Oost-Brabant en het Eindhoven's Dagblad. Begin 1948 verbindt hij zich ook aan "De Kempen", een weekblad voor Kempenland. Een jaar lang vult hij hier kolommen met regionaal nieuws en rubrieken als "Tussen Kraal en Heibloem" en "Tussen de Bunker en Malpie". Maar voorjaar 1949 begint Janus Bijnen in Veldhoven voor zich zelf met de weekkrant "Tussen de Sliffert en de Hees". Dit advertentieblad verschijnt in de dorpen van Kempenland, tot in Reusel toe, behalve in Eersel, Bergeijk, Riethoven en Westerho-

ven. In juni 1951, wanneer zeker al 100 nummers van de pers zijn gerold, wijzigt hij de naam in "Tussen de Sliffert en de Hut". Kort daarna wordt het verspreidingsgebied gesplitst. De Sliffert zal zich beperken tot Veldhoven, Meerveldhoven, Zeelst, Oerle, Vessem, Knegsel, Wintelre. Eersel, Steensel en Duizel. Onder de naam "De Grenspost" verschijnt het blad in Hapert, Hoogeloon, Casteren, Bladel, Netersel, Reusel, Hooge en Lage Mierden en Hulsel.

In april 1952, na drie jaar wel en wee, valt het doek over beide bladen. Kort na de oorlog is het in onze regio een komen en gaan van dergelijke advertentiebladen. Zo verschijnt in oktober 1951 het eerste nummer van "De Kempenaer" onder hoofdredactie van Rien van den Brink. Onder redactie van H. Schats komt medio 1952 "De Stem van Kempenland" op de markt. In 1958 hebben we al de vijfde jaargang van het "Kempisch Contactblad" (G. Antonis als redacteur). De "Kempener Koerier" is echter al geworteld vanaf 1933. En het is Janus Bijnen die rond Koninginnedag 1952 "Groot Eindhoven" na zes jaar afwezigheid weer tot leven wekt.

Tot slot een oproep

In de nieuwsbrief van mei jl. wordt meer informatie gevraagd over de Bergeijkse voetbalclubs van toen. Verhalen, anekdotes, alles is welkom. Wijlen Pierre Verhoeven herinnerde zich in 2010 nog de volgende verenigingen: 'Club Voorwaarts' op de Weebosch; 'Hollandia' aan de Eerselsedijk-Lijsterdreef (later terrein Roijers); 'BVV' opgericht bij café 'George van Och'; 'Stormvogels' van Frans Tilborghs (café de Postduif) spelend op de Schietberg, en 'Rood-Zwart' van de Broekstraat (Constant Sengers). Het enige tastbare wat van de Stormvogels is overgebleven, kunt u zien op onze genealogische site <http://home.kpn.nl/HTilburgs1948/fotogalerij.html>

Bronnen:

krantenarchief Janus Bijnen : bij auteur

over Janus Bijnen: De Rosdoek, heemkundige studiekkring De Acht Zaligheden, nr. 72 dec 1994, pag. 25

Aanvullende informatie:

Op 28 februari 1928 werd in Bergeijk het initiatief genomen om tot oprichting van een voetbalvereniging te komen. De promotors waren de gebr. Verhoeven, P. Hendriks, A.v.d. Ceelen, J. Das, de gebr. Franken en niet te vergeten G. van Och. Er werd een vergadering belegd en het resultaat was

een voetbalclub die de naam B.V.V. kreeg met de kleuren zwart-wit. Het eerste dagelijks bestuur bestond uit de heren W. Lommers, voorzitter, A.v.d.Heijden, secretaris en L.Verhoeven, penningmeester. Geestelijk adviseur was kapelaan V.d.Spijker. De reden om tot deze oprichting te komen was, dat er in Bergeijk geen voetbalvereniging meer bestond. Sinds kort was de vereniging Concordiater ziele gegaan en waren er Bergeijkse spelers overgegaan naar De Valk. Wel was er een vereniging op de Weebosch waarvan enkele spelers in Bergeijk wilden komen voetballen. Het eerste voetbalterrein werd in gebruik genomen op de plaats waar thans het huidige sportpark ligt. Voordien werd er gespeeld door Concordia op een veld bij de Kempenaar, eigendom van de Wed. Royers. Dit bracht echter de moeilijkheid mee dat hierop alleen gespeeld mocht worden als zoon Jan in de goal mocht staan.

Het eerste elftal van voetbalvereniging "Bergeijk" in 1928 met enkele bestuursleden:

Met excuses voor de slechte fotokwaliteit, maar het zijn toch echt:

v.l.n.r. zittend J.Verhoeven, H.Manders, F.Das; knielend A.v.d.Ceelen, P.Hendriks, F.Verhoeven; staande J.v.Herk, J.Alewijns, J.Franken, A.v.d.Ceelen, A.v.d.Heyden, A.Verhoeven, G.Ver hoeven, Fr.van Herk, F.Franken, W.Lommers, J.v.d.Putte en L.Verhoeven.

Het eerste elftal kwam uit in de Kempische Bond. Met enigszins getrainde voetballers speelde men de eerste uitwedstrijd tegen Bladella om de Kempische voetbalbeker. Een 2 - 1 overwinning op Bladella, dat toen in zijn glo-

rietijd verkeerde, bracht vanzelfsprekend enthousiasme en meer belangstelling voor de voetbalsport.

Deze belangstelling ging zo ver dat nog een tweetal zelfstandige buurtclubs werd opgericht, t.w. Rood-Zwart en Stormvogels. Uiteindelijk sloten deze clubs zich toch weer aan bij B.V.V. en in 1935 sloot men zich aan bij de IVCB, onder de nieuwe naam BERGEIJK, met de nu nog steeds bestaande kleuren geel-blauw.²

Ad Tilborghs

SMOKKELEN

Als men bij de Witrijt aan de Grensweg komt, de zandweg die vanaf herberg 'In het Wilde Zwijn' (voorheen Dennenlucht) naar de Pielis loopt, dan staat daar nabij grenspaal 97 een informatiebord over smokkelen. Daar begint ook een 4km wandelroute 'Beleef

Smokkelen'. Als men die loopt, of men gaat fietsend of wandelend die grensweg op, dan komt men na zo'n 800meter bij een grenspost. Een grenspost met slagboom en douane; en in dit geval ook een grens met 'dodendraad', zoals die 100 jaar geleden, in 1915 - door de Duitsers - tijdens de eerste wereldoorlog werd aangelegd.

Omdat het altijd leerzaam is om te praten over grenzen en hun invloed, is voor deze wandelroute "Beleef Smokkelen' door de kunstschilder Henny Herps het douanehokje voorzien van afbeeldingen van in beslag genomen smokkelwaar; heel ludiek.

---

² Uit jubileumboekje R.K.V.V. Bergeijk 50 jaar, 1928-1978, pag. 7

Zoals de foto van de drie panelen in het douanehuisje laat zien: een mooie uitbreiding op het thema 'Grens en Smokkelen'.

Over die dodendraad het volgende:

In de eerste wereldoorlog was België oorlogsgebied, terwijl Nederland neutraal was. Aan onze zuidgrens lag door Duitsers bezet gebied. Vele Belgische jongeren ontsnapten hun bezette land via de Nederlandse grens, om via Vlissingen en Engeland zich aan te sluiten bij de geallieerden (Engelsen en Fransen) voor het vechten tegen de Duitsers. Ook werd via die grens veel informatie over de Duitse bezetters naar de geallieerden doorgegeven.

Daarom plaatsten de Duitsers in 1915 de zogenoemde 'Dodendraad'; een soort 'ijzeren gordijn' als grensafscheiding, waar een spanning van 2000 Volt op stond. Van Vaals tot in Zeeland werd zo de grens afgesloten. Het heeft veel slachtoffers geëist. Maar gesmokkeld werd er altijd nog. Men kroop dan door de draad via een passeersraam.

Folder en wandel-app voor deze 'Beleef Smokkelen'-route zijn te verkrijgen bij de herberg "In het Wilde Zwijn" op de grens van Bergeijk en Mol (Postel) en bij de VVV in het Bezoekerscentrum 'Teutenhuis' (Domineestraat 8a).

Wim van Dooremolen

DE DODENDRAAD AAN DE BARRIER

Als er over de dodendraad gesproken wordt, dan wordt veelal ook opgemerkt of getoond hoe dicht de dodendraad langs een boerderij kon lopen.³ Was boerderij Dijkman, dicht bij de grens gelegen en waar bij Market Gardenerverkenningen de eerste burgerslachtoffers vielen, ook zo'n boerderij? Ter verduidelijking van het een en ander schreef Gerard Slenders, woonachtig aan de grens, Barrier 38, het volgende:

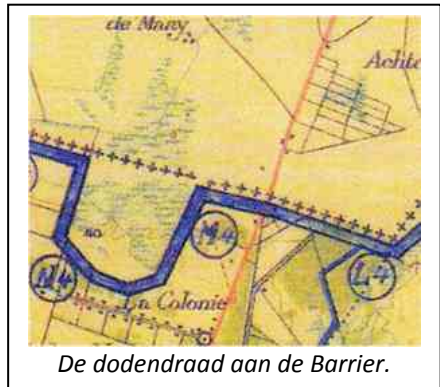
“De Fam. Dijkman woonde op de kleine Barrier in het boerderijtje aan de kruising Luykersteenweg/ weg naar de Verkeerde Lieven Heer. Nu staan er de werkschuren van Natuurmonumenten. In WOII, op 11 september 1944, werden daar twee mensen uit Borkel vermoord. Het huis van Dijkman staat in Nederland (Bergeijk) op ongeveer 700 mtr vanaf de grens. Van hier is fam. Dijkman vertrokken naar Luyksgestel, en is het boerderijtje in verval geraakt. Die boerderij heeft niets te maken met de elektrische draad, aangelegd door de Duitsers op de grens tussen België en Nederland.

De elektrische draad van WOI, 1914-1918, was bevestigd aan de noordelijke gevel van een andere boerderij (op Belgisch grondgebied) dat met de noordelijke gevel op de grens stond. De isolatoren en bevestigingspunten op de gevel zijn er altijd blijven zitten totdat het "monument" werd verminkt door een gedeeltelijke sloop.

Na de oorlog is de boerderij be-

woond door Hein Geyskens x Lisa Claes (zuster van de Vlaamse schrijver Ernest Claes).

De fam. Korsten is er in 1934 vanuit Leende komen wonen, na Geyskens. Mijn vader kocht ons huis in +/- 1936 van de Fam. van Och.

De dodendraad aan de Barrier.

---

³ Zo ook in *Keersopper* 32

Ons huis staat schuin tegenover deze boerderij op Nederlands gebied.

Meerdere mensen vergissen zich wanneer ze over "de grens" praten. Voor velen is het kantoor van de Belgische douane de grens. De grenspaal, 186, staat echter +/- 250 meter noordelijker, richting Valkenswaard. De aandui-

ding van de huizen wordt dan moeilijk interpreteerbaar.

De bovenstaande boerderij stond volledig op Belgisch gebied. Het was een langwerpige rechthoekige boerderij, Limburgs model met een gesloten cour. De noordelijke gevels van woonhuis annex stal en schuur, van de binnencour en van nog een stal/ werkplaats en schuur tegen of op de

grens. De muur op de achtergrond op de familiefoto is een stuk van de gevel van de binnencour en tevens de grens. Op de gevel van de cour stonden nog de ijzeren palen waaraan de isolatoren zaten waar de elektriciteitsdraden aan bevestigd waren geweest. De percelen voor akkerbouw en de moestuin van deze boerderij lagen op Nederlands gebied.

Op de grote foto is de hoek van het Belgisch huis te zien en 2 paaltjes langs de weg op Nederlands gebied. ik heb later nog vaak deze paaltjes zien staan langs de Luykersteenweg, op Nederlands gebied, telkens op een afstand van 1 kilometer van elkaar. De kop van deze paaltjes was volgens mij oranje beschilderd. De echte grenspaal, 186, staat aan de overkant van de weg.

Pal tegenover het woonhuis, aan de andere kant van de Luykersteenweg, stond ook een klein boerderijtje, op een perceel grond van 2ha 50 op Belgisch gebied. In 1944 woonde hier de familie Tielen. Het boerderijtje is in september 1944 in brand geschoten en nooit meer hersteld. Dit boerderijtje stond te ver van de grens verwijderd om daar de draad aan te bevestigen. Ons huis (langgevelboerderijtje, nu Barrier 22) stond en staat nog met de zuidelijke gevel op 10 à 15 mtr van de grens op Nederlands gebied. Volgens mijn ouders is hieraan ook geen elektrische draad bevestigd geweest. De draad liep dan tussen "ons huis" en Tielen's boerderij over de grens, richting de grenspaal 187 bij Wuijts (by Wetse) in de Hutten.

Gerard Slenders

LAATSTE NIEUWS

In augustus 2006 begon onze Keersopper 2 met:

“In deze tweede ‘Keersopper’ van de Heemkundekring Bergeijk besteden we aandacht aan het feit dat de kapel van het voormalige kloosterkerkhof op Bergeijk ‘t Hof 100 jaar geleden gebouwd werd.”

En dat verhaal eindigde met:

“En zo staat er dit jaar een 100-jarige als een der weinige getuigen van de kloostergeschiedenis op Bergeijk ‘t Hof. Deze 100-jarige verdient een waardiger uiterlijk en respect. Hopelijk komt het er nog eens van dat deze kapel hersteld en de omgeving aangepast wordt.”

Dan is het leuk dat heemkringlid Jaap Bussing op 13 juni, bij het in gebruik nemen van een klooster-informatiebord (zie Keersopper 37), de volgende inscriptie op de kapel ontdekte: ‘1 Mei 1906 Mèr Felicité’.

Wim van Dooremolen

Het bestuur van de heemkundekring Bergeijk in 2015.

Marionne Verhees
voorzitter

Martien Veekens
secretaris

Paul Niers
penningmeester

Jacques Mandigers

Cees van Thoor

Cas van Houtert

en een vacature.

Carnavalk

Falco Carnaivalus

Herkenningpunten:

Moelijk aan te geven is nogal eens onherkenbaar.

Eigenschappen:

Is geen echte vroege vogel.

Weet zich goed te vermommen om zo beter zijn voedsel te roven.

Broedtijd veertig dagen, eet in die tijd helemaal niets.

Bouwt in drie dagen zijn nest (feestelijke gebeurtenis).

Wil tijdens het bouwen nogals eens doorzakken.

Biotoop:

In het zuiden des lands met de voorkeur voor Limburg.

Voelt zich thuis in optochten en kroegen.

Ook bij onze oosterburen veel voortkomend.

Henny Herps

van www.devogelleedshow.nl

ISSN: 2213-820X